

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA PRZYJEMSKI P. POLSCE

(Skarga nr 6820/07)

WYROK

Wersja ta została poprawiona w dniu 13 maja 2011 r. zgodnie z artykułem 81 Regulaminu Trybunału

STRASBURG

dn. 5 października 2010 r.

Wyrok ten jest prawomocny. Wyrok ten może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Przyjemski p. Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (czwarta sekcja), jako komitet składający się z następujących sędziów:

Giovanni Bonello, przewodniczący,
Lech Garlicki,
Ján Šikuta,
oraz Fatoş Araci, zastępca kanclerza sekcji,

Obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 września 2010 r.,

wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu. -/-

POSTĘPOWANIE -/-

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 6820/07) wniesionej w dniu 2 lutego 2007 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatela tego kraju Pana Zbigniewa Przyjemskiego („skarżący”). -/-

2. Rząd polski („Rząd”) był reprezentowany przez jego pełnomocnika Pana J. Wołasiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych. -/-

3. Skarżący, który w czasie przedstawionych wydarzeń był tymczasowo aresztowany, zarzucił naruszenie artykułu 8 Konwencji z powodu cenzury przez władze korespondencji, którą prowadził z Trybunałem. -/-

4. W dniu 25 czerwca 2008 r. Przewodniczący czwartej sekcji podjął decyzję o powiadomieniu Rządu o wpłynięciu skargi na podstawie artykułu 8 Konwencji. Na mocy artykułu 29 § 1 Konwencji przyjęto poza tym, że sprawa zostanie rozpatrzona w tym samym czasie zarówno, co do dopuszczalności jak i co do meritum. -/-

5. Skarżący i Rząd przedstawili pisemne uwagi, co do dopuszczalności oraz meritum sprawy, jak również, co do kwestii słusznego zadośćuczynienia. Przewodniczący izby postanowił jednak o niewłączeniu do akt sprawy uwag Rządu, ponieważ zostały one złożone po ustalonym terminie (artykuł 38 § 1 Regulaminu Trybunału). -/-

STAN FAKTYCZNY -/-

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY -/-

6. Skarżący urodził się w 1972 roku i mieszka w Zabrze. -/-

A. Postępowanie karne prowadzone przeciw skarżącemu oraz jego tymczasowe aresztowanie -/-

7. W dniu 16 maja 2006 r. skarżący został zatrzymany pod zarzutem pobicia i kierowania gróźb karalnych wobec jego partnerki życiowej. -/-

8. W dniu 17 maja 2006 r. Sąd Rejonowy w Zabrze wydał postanowienie w przedmiocie tymczasowego aresztowania skarżącego, z tego względu, że zebrany materiał dowodowy, a w szczególności zeznania świadków wskazywały, że dopuścił się zarzucanych mu czynów. Sąd uznał także, że zastosowanie wobec skarżącego tymczasowego aresztowania jest uzasadnione obawą popełnienia przez niego kolejnych przestępstw przeciw życiu i zdrowiu. -/-

9. W dniu 14 czerwca 2006 r. sąd okręgowy oddalił zażalenie skarżącego. -/-

10. W dniu 2 sierpnia 2006 r. prokurator skierował do sądu rejonowego akt oskarżenia przeciwko skarżącemu. -/-

11. W czasie trwania postępowania sądowego, sądy regularnie postanawiały o przedłużeniu tymczasowego aresztowania skarżącego oraz oddalały jego wnioski o zwolnienie z tych samych, co powyżej wskazanych względów. W każdym przypadku sądy odrzucały argumenty skarżącego, który podważał istnienie podejrzenia dopuszczenia się przez niego zarzucanych mu czynów. W tym kontekście sądy zbadały zgromadzone w aktach dowody: zeznania ofiary oraz jej matki N.K., sprawozdanie biegłego z zakresu medycyny sądowej, wykaz połączeń telefonicznych, zeznania świadków J.N., A.A., oraz M.D., jak również zeznania złożone przez funkcjonariuszy policji. -/-

12. W dniu 23 lipca 2007 r. sąd rejonowy uznał skarżącego winnym i wymierzył mu karę jednego roku i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności. Skarżący nie wniósł odwołania. -/-

13. W dniu 21 grudnia 2007 r. sąd okręgowy postanowił o warunkowym przedterminowym zwolnieniu skarżącego. -/-

B. Cenzura korespondencji skarżącego z Trybunałem -/-

14. W dniu 12 lutego 2007 r. Kancelaria Trybunału skierowała do skarżącego pismo. Następnie skarżący odesłał do Trybunału kopertę, w której znajdowało się to pismo. Znajdowały się na niej dwie pieczęcie potwierdzające odbiór korespondencji przez zakład karny z datami odpowiednio „09.03.2007” oraz „23.03.2007”. Na kopercie znajdował się również stempel z napisem „ocenzurowano” i z nieczytelnym odręcznym podpisem. -/-

15. W dniu 30 marca 2007 r. skarżący skierował do Trybunału list zawierający skargę do Trybunału. Tego samego dnia złożył tę korespondencję do wysyłki w biurze administracyjnym zakładu karnego. W dniu 22 maja 2007 r. Kancelaria Trybunału otrzymała tę korespondencję. Na kopercie z pismem skarżącego znajdowała się pieczęć z napisem „ocenzurowano” oraz nieczytelnym odręcznym podpisem. -/-

16. W dniu 2 lipca 2007 r. Kancelaria Trybunału wysłała do skarżącego pismo. Następnie skarżący odesłał do Trybunału kopertę, w której znajdowało się to pismo. Znajdowały się na niej dwie pieczęcie potwierdzające odbiór korespondencji przez zakład karny z datami odpowiednio „09.07.2007” oraz „13.07.2007”. Skarżący twierdził, że mimo, że na kopercie nie znajdowała się pieczęć świadcząca o ocenzurowaniu korespondencji, to została mu ona doręczona po jej otwarciu. Na poparcie swojego twierdzenia skarżący przedstawił odręcznie napisane oświadczenie współosadzonego. -/-

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE ORAZ PRAKTYKA -/-

17. Informacje o właściwych przepisach prawa krajowego oraz stosowana praktyka krajowa w przedmiocie kontroli korespondencji osób pozbawionych wolności zostały szeroko przytoczone w szczególności w wyroku Kliza p. Polsce, nr 8364/04, z dn. 6 września 2007 r., a także w postanowieniu wydanym w sprawie Sobolewski p. Polsce, nr 39665/05, z dn. 16 grudnia 2008 r. -/-

PRAWO -/-

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTKUŁU 8 KONWENCJI -/-

18. Skarżący zarzucił naruszenie jego prawa do poszanowania jego korespondencji tak jak przewiduje artykuł 8 Konwencji, który brzmi następująco : -/-

« 1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji. -/-

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób. „ -/-

A. *Dopuszczalność skargi* -/-

19. Trybunał wskazuje, że zarzut skarżącego dotyczy cenzury trzech różnych listów. Do ocenzurowania pierwszego i drugiego listu doszło w okresie między lutym a majem 2007 roku, natomiast trzeci został poddany cenzurze w miesiącu lipcu 2007 r. -/-

20. Trybunał przywołuje w tym kontekście jego najnowsze orzecznictwo, z którego wynika, że w wyniku ewolucji krajowego orzecznictwa, której przykładem jest w szczególności wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 czerwca 2007r., istnieje od tej chwili w krajowym porządku prawnym skuteczna możliwość złożenia skargi na naruszenia prawa do tajemnicy korespondencji. Skarżący wnoszący skargę na takie naruszenie posiada zdolność wytoczenia powództwa cywilnego o ochronę posiadanych dóbr osobistych, w tym o prawo do tajemnicy korespondencji. Takie powództwo może się zakończyć przyznaniem odszkodowania za poniesioną szkodę z powodu takiego naruszenia (w szczególności Kotowski p. Polsce, nr 12772/06, dn. 29 września 2009 r., § 22). Z orzecznictwa, o którym mowa wynika również, że w przypadku domniemanej cenzury korespondencji, która miała miejsce po 28 czerwca 2007 r. skarżący składający w tym przedmiocie skargę powinien, przed zwróceniem się do Trybunału, skorzystać z wyżej opisanego powództwa cywilnego (szczególnie Bista p. Polsce, nr 22807, dn. 12 stycznia 2010 r., §§ 47-49).-/-

21. Co do niniejszej sprawy, Trybunał podnosi, że w zakresie domniemanej cenzury trzeciego listu skarżącego, to doszło do niej w lipcu 2007 r. to jest po wprowadzeniu wyżej wymienionego środka odwoławczego i co za tym idzie zarzut musi być oddalony z powodu niewyczerpania krajowych środków odwoławczych. Natomiast w przedmiocie cenzury dwóch pozostałych listów, Trybunał zauważa, że w czasie, gdy do niej doszło skarżący nie dysponował żadnym skutecznym środkiem odwoławczym by wnieść w tym przedmiocie skargę w krajowym porządku prawnym. Wynika z tego, że zarzut skarżącego w zakresie dwóch ostatnio wymienionych listów nie może być oddalony z powodu niewyczerpania krajowych środków odwoławczych. -/-

22. Trybunał stwierdza, że zarzut skarżącego dotyczący cenzury dwóch wskazanych wyżej listów nie może być uznany za oczywiście nieuzasadniony w rozumieniu artykułu 35 § 3 Konwencji. W dalszej kolejności uważa, że nie jest również niedopuszczalny z jakichkolwiek innych przyczyn. Należy, zatem uznać go za dopuszczalny. -/-

B. *Meritum sprawy* -/-

23. Skarżący utrzymywał, że fakt cenzurowania przez władze jego korespondencji z Trybunałem stanowił niezgodną z prawem ingerencję w jego prawo do poszanowania korespondencji.-/-

24. Trybunał przypomina, że zgodnie z jego utrwalonym orzecznictwem, każda ingerencja władzy publicznej w prawo do poszanowania korespondencji stanowi naruszenie artykułu 8 § 2, oprócz przypadków „przewidzianych przez ustawę” gdy stosowana jest w zgodnym z prawem celu lub w celach w świetle paragrafu 2 i co więcej jest „konieczna w

demokratycznym społeczeństwie” dla osiągnięcia zamierzonego celu cenzury korespondencji (Valenzuela Contreras p. Hiszpanii, dn. 30/07/1998 r., nr 27671/95, § 46, Zbiór 1998-V). -/-

25. Sformułowanie „przewidziane przez ustawę” wymaga, aby omawiana ingerencja miała podstawę w prawie krajowym. Jednak sformułowanie to nie ogranicza się do odesłania do prawa krajowego, ale odnosi się również do jakości „ustawy”; wymaga zgodności z zasadą praworządności, co oznacza, że prawo krajowe powinno zaoferować pewną ochronę przed arbitralnymi naruszeniami władzy publicznej praw zagwarantowanych w paragrafie 1. Z tego wymogu wynika konieczność udostępnienia prawa we właściwy sposób zainteresowanej osobie, która ponadto powinna być w stanie przewidzieć, jakie konsekwencje mogą pociągnąć jej działania (wyż. cyt. Valenzuela Contreras). -/-

26. W przedmiotowej sprawie, Trybunał podnosi, że koperty każdego z dwóch pism korespondencji między skarżącym a Kancelarią Trybunału noszą stempel z napisem „ocenzurowano” oraz nieczytelny podpis. Trybunał przypomina, że w podobnych sprawach polskich (zob. pośród wielu innych, Pisk–Piskowski p. Polsce, nr 92/03, dn. 14 czerwca 2005 r., § 26), podniósł, że w języku polskim sformułowanie „ocenzurowano” oznacza, że właściwe władze, po skontrolowaniu zawartości korespondencji podejmują decyzję o zezwoleniu na wydanie lub wysłanie korespondencji do odbiorcy. Trybunał podkreślał już wielokrotnie, iż tak długo, jak władze krajowe będą pieczętować listy osadzonych znakiem „ocenzurowano”, Trybunał nie ma innego wyboru, jak tylko domniemywać, iż koperty zostały otwarte, a ich zawartość przeczytana (Matwiejczuk p. Polsce, nr 37641/97, dn. 2 grudnia 2003, § 99). -/-

27. Trybunał podnosi również, że zgodnie z obowiązującym prawem krajowym, a szczególnie z artykułami 103 i 114 polskiego kodeksu karnego wykonawczego korespondencja osób pozbawionych wolności z międzynarodowymi organami powołanymi do ochrony praw człowieka nie podlega cenzurze (zob., Michta p. Polsce, nr 13425/02, dn. 4 maja 2006 r., § 61 lub Kwiek p. Polsce, nr 51895/99, dn. 30 maja 2006, § 44). -/-

28. Z tego wynika, że zakwestionowana przez skarżącego ingerencja nie może być uznana za „przewidzianą przez ustawę” w rozumieniu artykułu 8 § 2 Konwencji. -/-

29. Doszło, zatem do naruszenia tego przepisu. -/-

II. INNE DOMNIEMANE NARUSZENIA -/-

30. Przytaczając 5 § 1 c) Konwencji skarżący zarzucił, że zastosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania nie miało żadnej podstawy prawnej. Trybunał podnosi jednak, powołując się na uzasadnienie postanowienia w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania, że środek ten został zastosowany z powodu istnienia uzasadnionego podejrzenia popartego dowodami znajdującymi się w aktach sprawy, że skarżący popełnił przestępstwo oraz, że istniało prawdopodobieństwo, że może popełnić podobny czyn. Ponadto zarzuty postawione skarżącemu zostały potwierdzone w czasie sądowego postępowania karnego, które zakończyło się wyrokiem uznającym go winnym zarzucanych mu czynów. Wziąwszy pod uwagę powyższe Trybunał uznaje, że ta część skargi jest oczywiście nieuzasadniona i oddala ją na podstawie artykułu 35 §§ 3 i 4 Konwencji. -/-

31. Przytaczając w istocie artykuł 6 § 1 Konwencji, skarżący zarzucił przewlekłość postępowania karnego. Nadto, przywołując artykuł 6 § 2 Konwencji, utrzymywał, że stał się ofiarą naruszenia zasady domniemania niewinności, z tego powodu, że w uzasadnieniu postanowienia o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania sędzia miał wskazać, że skarżący był sprawcą tego przestępstwa. Trybunał odnotowuje jednak, że skarżący nie dowiódł, że podniósł ten zarzut w czasie krajowego postępowania. Wynika z tego, że ta część skargi jest uznana za niedopuszczalną z powodu niewyczerpania krajowych środków odwoławczych i w związku z tym Trybunał ją oddala na podstawie artykułu 35 §§ 1 et 4 Konwencji. -/-

III. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI -/-

32. Zgodnie z artykułem 41 Konwencji, -/-

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów oraz jeśli prawo wewnętrzne Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba słusznego zadośćuczynienia pokrzywdzonej stronie.” -/-

A. Szkoda -/-

33. Skarżący domagał się 15 000 euro (EUR) z tytułu poniesionej szkody niemajątkowej. -/-

34. Rząd uznał, że kwota ta jest wygórowana. -/-

35. Trybunał zauważa, że w świetle zasad wynikających z jego orzecznictwa w podobnych polskich sprawach należy przyznać skarżącemu 1 000 EUR z tytułu szkody moralnej. -/-

B. Koszty i wydatki -/-

36. Skarżący domagał się również kwoty 10 500 PLN tytułem zwrotu kosztów i wydatków poniesionych przed sądami krajowymi oraz przed Trybunałem. -/-

37. Rząd zakwestionował te roszczenia. -/-

38. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, skarżący jest uprawniony do otrzymania zwrotu kosztów oraz wydatków w takim zakresie, w jakim wykazał, że były one rzeczywiście i konieczne poniesione, i były uzasadnione, co do wysokości. W przedmiotowej sprawie oraz wzięwszy pod uwagę będące w jego posiadaniu dokumenty i jego orzecznictwo, Trybunał uznaje za stosowane przyznanie skarżącemu kwoty 100 EUR. -/-

C. Odsetki za zwłokę -/-

39. Trybunał uznaje za właściwe, aby odsetki za zwłokę były oparte na marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.

. -/-

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE, -/-

1. Uznaje skargę za dopuszczalną, co do zarzutu z artykułu 8 Konwencji dotyczącego cenzury korespondencji skierowanej przez Kancelarię Trybunału w dniu 12 lutego 2007 r. oraz pisma skierowanego przez skarżącego do Trybunału w dniu 30 marca 2007 r. oraz uznaje za niedopuszczalną w pozostałej części; -/-

2. Stwierdza, że doszło do naruszenia artykułu 8 Konwencji; -/-

3. Stwierdza, -/-

a) że pozwane Państwo winno wypłacić skarżącemu w ciągu trzech miesięcy¹, kwotę 1 000 EUR (jeden tysiąc euro) z tytułu szkody niemajątkowej, powiększoną o podatek, który może być pobrany oraz kwotę 100 EUR (sto euro) z tytułu zwrotu kosztów i wydatków, która będzie przeliczona na polskie złote po kursie z dnia zapłaty; -/-

b) że po upływie powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty, winny zostać naliczone od powyższych kwot odsetki zwykle według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe; -/-

4. Oddala pozostałą część roszczenia skarżącego dotyczącego słusznego zadośćuczynienia. -/-

Sporządzono w języku francuskim i obwieszczono pisemnie w dniu 5 października 2010 roku, zgodnie z artykułem 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału. -/-

Fatoş Aracı Giovanni Bonello
Zastępca Kanclerza Przewodniczący

Repertorium Nr.....

Ja niżej podpisana, Joanna TOKARSKA

tłumacz przysięgły języka francuskiego wpisana

na listę tłumaczy przysięgłych Ministra

Sprawiedliwości pod numerem TP/854/05 stwierdzam

zgodność powyższego tłumaczenia z okazanym

dokumentem sporządzonym w języku francuskim.

Warszawa, dnia .....20.....r.

1 Poprawiono dn. 13 maja 2011r. : zadanie « od dnia, w którym wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji” zostało usunięte. -/-